

Előszó

Aki végig lapozza ezt a kötetet, először bizonyára arra lesz kíváncsi, van-e valami mélyebb kapcsolat a benne megjelenős nagyon különböző témájú dolgozatok között. Igaz valamelyest már az is egymáshoz fűzi őket, hogy nagyjából egykorú, „pályakezdő” fiatal tudósjelöltek írásai. De jelent-e közös égboltot a kollégium, amelyben egyetemistaként élnek, otthont találtak a szerzők? Ha valaki arra számítana, netán attól tartana, hogy a jezsuita intézet nagyon hangsúlyozott világnézeti háttérrel, esetleg közös küldetés-tudatot sugall egy ilyen szerteágazó érdeklődésű csoportnak, könnyen meggyőződhet arról, hogy ennek nyoma sincs a kötetben. A tanulmányok jellegét inkább azok a tudományos műhelyek határozzák meg, amelyekbe ezek a fiatalok naponta kijárnak a Szent Ignác Kollégiumból: ki-ki saját tudományos elkötelezettsége szerint. Alaposabb elmélyedés mégis elvezethet annak megsejtéséig, hogy ezeknek a szerzőknek a gondolkodásmódján, munkamódszerén mégis meglátszik a közös szellemi környezet hatása. Ez színezi érdeklődésüket- anélkül, hogy erőszakosan irányítaná vagy épp korlátozná.

A magyar szellemi életben szükség van olyan fiatalokra, akik anélkül, hogy szemellenzővel járnának a világban, otthonosan forognak egyházi levéltárakban, könnyen eligazodnak a Bibliában, „anyanyelvi szinten” értik s beszélnek az egyházas műveltség nyelvét. S ami ennél is fontosabb: magától értetődően tekintik a szónak, a tudománynak azt a szemléletét, amely a keresztény ihletű műveltségben otthonos és hagyományos. Pilinszky János sokszor írt valamiféle „evangéliumi esztétikáról”-ról. Bizonyára van egy evangéliuminak nevezhető tudós magatartás is, amely például arra indítja a tanulmányírót, hogy ne csillogni akarjon, ne hivatkozzék különös és nehezen követhető beszédével, hanem tekintse magát az igazság szolgájának, s legyen minél megbízhatóbb szolgája azoknak is, akiknek ír.

Az itt közölt igényes, érdekes írások olvasgatása közben Pilinszky Jánosnak néhány verssora is eszembe jutott:

Tudod, hogy hány kísértés,
a semmi és üresség késdobáló
hány és hány pokla leskel itt reám?

(Mégis nehéz)

Ezek a fiatalok, bizony, a mai tudományosság kísértései, a „semmi és üresség” poklai közt keresnek eligazodást. Jó, hogy segítik egymást az eligazodásban. Hogy mutáló, még rekedtes hangjuk feltisztuljon, hogy a szavak használatában, az igazság és az igazságra vágyó emberek szolgálatában „evangéliumi” magatartásra törekedjenek. Kötetük: fiatal fáról szedett első kosár gyümölcs. Azt tartják úgy jó, ha minél többen esznek belőle. Érdemes kóstolgatni.

Jelenits István

Major Balázs

Keresztes hadiépítészet a 12-13. századi Közel-Keleten

„A keresztényeknek tapasztalniuk kellett: semmi jele sem mutatkozott annak, hogy az ellenség merész rajtaütései csökkennének; erejüket állandóan frissítették, és mint a hydra, minden egyes emberük elvesztésével új erőre kaptak. Ezért aztán hosszas tanácskozás után a mieink eldöntötték, hogy erődítéseket emelnek (Ascalon) köré. Ezek védelmiül szolgálnak majd eme szörnyeteg ellen, mely egyre növekedett fejei elvesztése által, és valahányszor elpusztított, rögvést íjjászűletett a mi még nagyobb veszedelmünkre. Ezekbe az erődítésebe könnyen egybe lehet gyűjteni az erőket, melyek a várak közeléből sikeresebben szembeállhatnak az ellenség portyáival. Az ilyen erődök egyben támaszpontokként is szolgálnak, melyekből maga a város ellen is gyakori támadásokat lehet intézni.”
(részlet Túroszi Vilmos krónikájából a muszlim Ascalon körüli keresztes várak építéséről)

Bevezető

II. Orbán pápa 1095. november 28-án elhangzott clermonti beszéde egy olyan történelmi esemény kezdőpontja volt, mely az elkövetkezendő két évszázadban közvetlen befolyással bírt emberek millióinak életére. A keresztes hadjáratok hagyományos nyitányaként számon tartott beszédet követően a Jeruzsálem felszabadítására induló keresztes seregek 15 éven belül négy államot hoztak létre a Közel-Keleten: a Jeruzsálemi Királyságot, az Antiochiai hercegséget, valamint a Tripoliszi és az Edesszai grófságot (1. ábra). A korszak építészeti emlékei közül a védelmi jellegűek a leggyakoribbak, és még a nem katonai rendeltetésű építményeken, köztük templomokon, városi házakon és mezőgazdasági épületeken is gyakran feltűnnek a védelmi elemek.